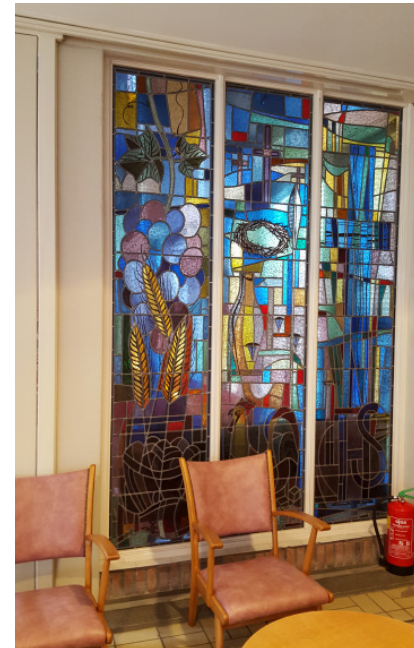

AUGUSTANAHOF *van kerk naar woonhof | een verkleuring*

De verkleuring van de Augustanakerk naar Augustanahof geeft ruimte (in de breedste zin van het woord) aan woongemeenschap en buurt, komt voort uit eeuwenlange ervaring, past in de huidige maatschappij mét aanpassend vermogen voor de toekomst.

Werken aan een daadwerkelijk duurzame leefomgeving gaat over mensen, over gemeenschappen, over cultuur, over verbindingen en relaties.

Sociaal, ruimtelijk, economisch en ecologisch, altijd geïntegreerd

wat troffen we aan

De Augustanakerk ligt op de kop van de Erasmusgracht, tussen het Wachterlied-plantsoen en het Erasmuspark, in de wijk Bos en Lommer, een voorloper van de Westelijke tuinsteden. Het plantsoen en het park zijn belangrijke ontmoetingsplekken voor de buurt.

De kerk is eigendom van de Lutherse gemeente. De Lutherse Diaconie investeert al vanaf 1588 in het omzien naar elkaar in kerk, buurt en stad. Een van de vormen waarmee al eeuwen gewerkt wordt is die van hofjes zoals Het Van Brants Rushofje en het Lutherhof aan het Staringplein. De Diaconie is een toegelaten instelling en heeft daarmee binnen de volkshuisvesting een bijzondere positie.

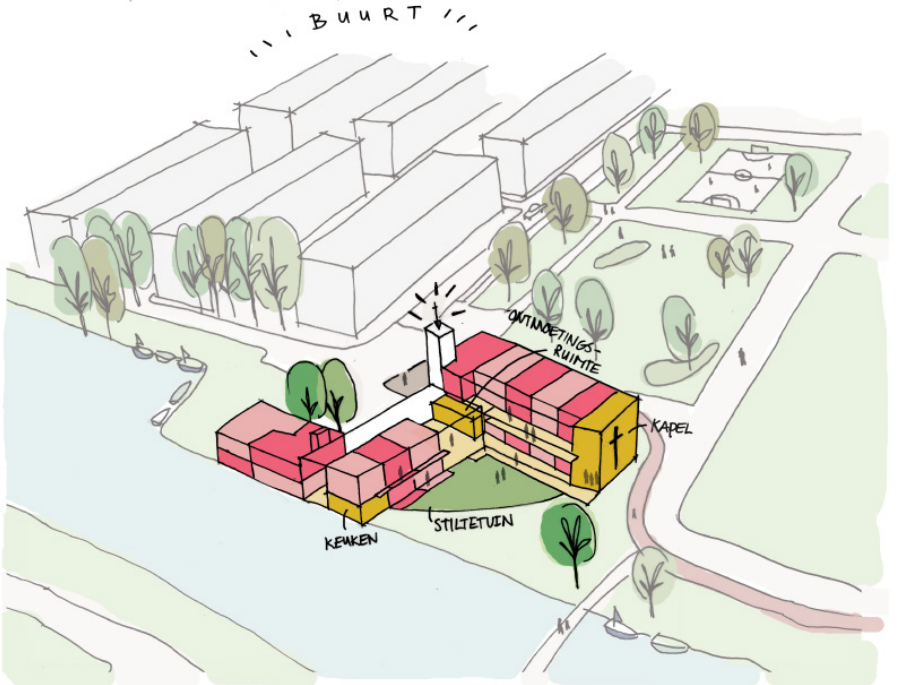
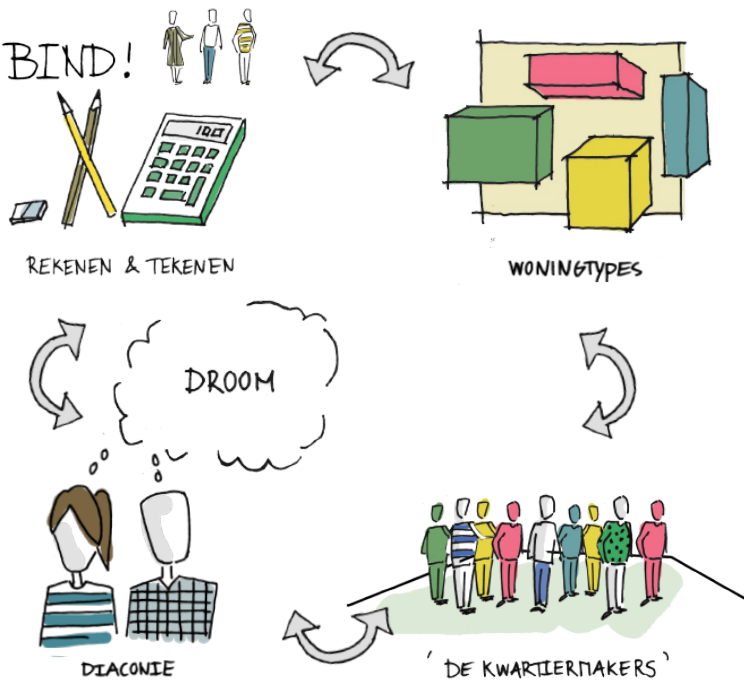
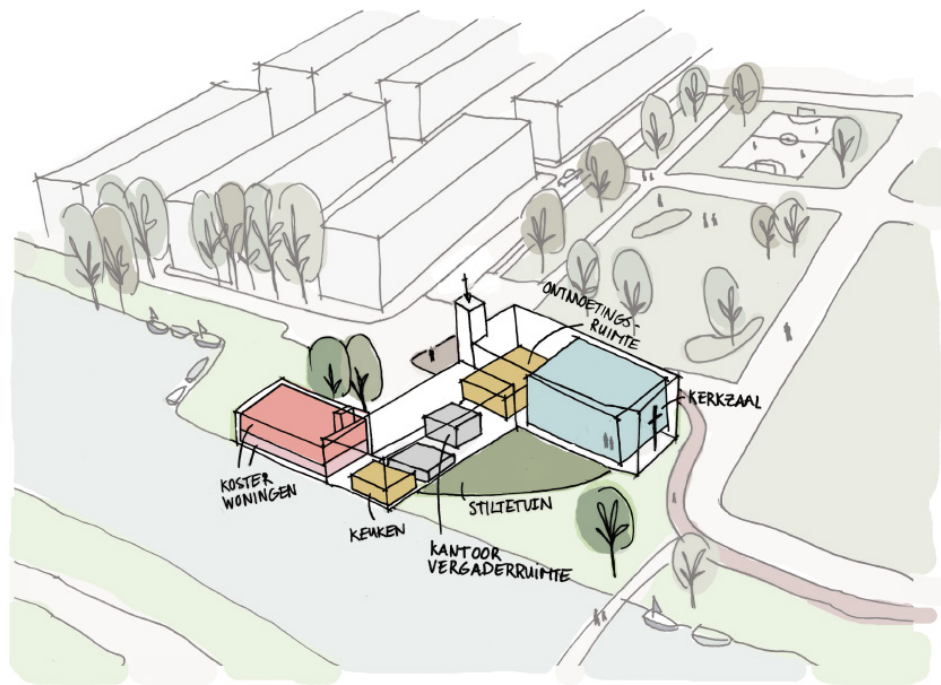
Ferdinand Bernardus Jantzen, (1895 - 1987) ontwierp zijn gemetselde kerkgebouwen aanvankelijk in de stijl van het expressionisme. Vanaf het einde van de jaren '30 van de 20e eeuw sloeg hij een meer traditionalistische richting in, met na de Tweede Wereldoorlog steeds meer modernistische trekken. Dit laatste is goed terug te zien in de in 1957 gereed gekomen Augustana kerk.

Het ensemble bestond uit een drietal volumes: de kerkzaal, het jeugdgebouw en de kosterwoning. Geheel volgens de modernistische traditie efficiënt en no-nonsense georganiseerd en gematerialiseerd, wel met veel liefdevolle aandacht voor detail.

De dominee en de architect lieten zich inspireren door moderne gebedshuizen in de Verenigde Staten, wijdden daar zelfs een studiereis aan, met de transparante ontmoetingsruimte tussen entree en kerkzaal als resultaat.

De laatste jaren daalde het aantal kerkgangers sterk. De activiteiten voor en met de buurt werden daarentegen steeds populairder. Er waren gezamenlijke maaltijden, concertjes, kinderactiviteiten en een stiltetuin in de oksel van het ensemble, op publieke grond maar beheerd en onderhouden door Diaconie en buurtbewoners. Dit hielp de exploitatie natuurlijk niet, voor de kerkrentmeesters van Luthers Amsterdam leek de enige uitweg om de Augustanakerk te verkopen.

AUGUSTANAHOF van kerk naar woonhof | een verkleuring

de weg er naar toe

De Lutherse hofjes kennen lange wachtlijsten. Het wonen in een “hofje” verandert mee met de samenleving. Meer mensen wonen alleen, de overheid trekt zich terug, van de burgers wordt een “participatiesamenleving” verwacht. Jong en oud samen in een veilige omgeving met een menselijke schaal blijkt in onze snel veranderende maatschappij relevanter dan ooit. Er sluimerde daarom al geruime tijd een grote wens bij de Diaconie om de bestaande verzameling hofjes uit te breiden. De bijzondere positie die zij binnen de volkshuisvesting innemen, brengt, vinden zij, verantwoordelijkheid met zich mee. Bovendien wilde de Diaconie aanwezig blijven in de buurt en de bestaande activiteiten voortzetten en uitbreiden. De vraag ontstond of het ensemble van de Augustanakerk, in plaats van verkocht te worden, getransformeerd zou kunnen worden tot een hof met voornamelijk sociale huurwoningen, met als motto ‘Omzien naar elkaar in hof & buurt’.

BIND, een samenwerking van Ponc de Winter en Wolters Vastgoed, schoof met schetsrol en rekenmachine aan tafel bij de Diaconie. Via een aantal scenario’s (sloop/nieuwbouw, optoppen, uitbreiden, verbouwen) werd duidelijk dat het zo dicht mogelijk bij de oorspronkelijke structuur van de kerk blijven en meebewegen met wat het gebouw te bieden heeft het meest optimale antwoord opleverde. Dit scenario deed het beste recht aan de droom en de plek, paste binnen de bestaande bestemmingsfuncties van ‘kerk, maatschappelijk en wonen’ en was financieel haalbaar.

De bestaande structuur bepaalde de woningtypologieën, de overmaat in hallen en gangen gaf ruimte aan collectiviteit. Waar mogelijk zijn de liefdevolle details bewaard en ingrediënten hergebruikt.

Aanvullingen (voor buitenruimte, voor meer daglicht) zijn bescheiden en doelmatig ingezet, geheel in de geest van het frisse optimisme van het oorspronkelijke gebouw. Het bouwen aan het collectief toekomstige bewoners ging gelijk op met het ontwerpen en bouwen van de fysieke ruimte. Mensen en ruimte vonden en beïnvloedden elkaar. De jongste bewoner is 24, de oudste 94, maar het is niet zo dat jong voor oud dient te zorgen. De gemeenschap ziet om naar elkaar. De kleinste woning wordt gebruikt als tijdelijke opvangplek voor jongeren die om wat voor reden dan ook een opstapje in een beschermde omgeving nodig hebben op weg naar zelfstandigheid.

De entreehal, keuken en stiltetuin zijn gebleven en bieden nog steeds plek aan buurtactiviteiten. Het oorspronkelijke liturgische centrum is getransformeerd naar een intieme kapel, een plek voor bezinning, voor bewoners en buurt.

AUGUSTANAHOF *van kerk naar woonhof | een verkleuring*

voormalige kerkzaal

voormalig Liturgisch Centrum

hal en trappenhuis

verplaatst glas in lood

beide entrees

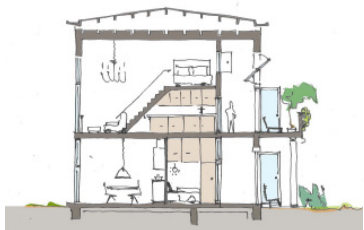

vanuit het Erasmuspark

aan het Wachterliedplantsoen

AUGUSTANAHOF van kerk naar woonhof | een verkleuring

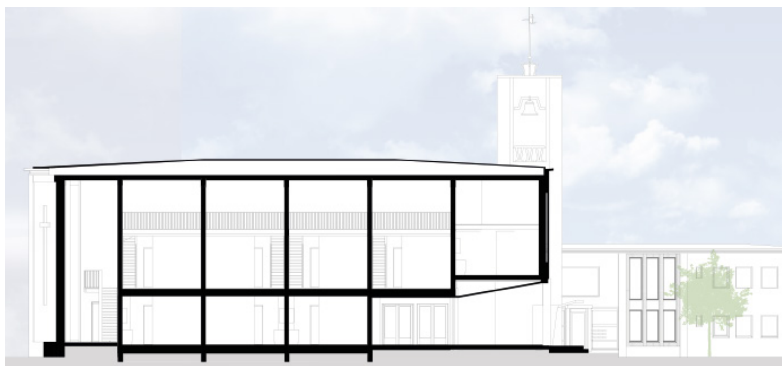
doorsnede - oude situatie

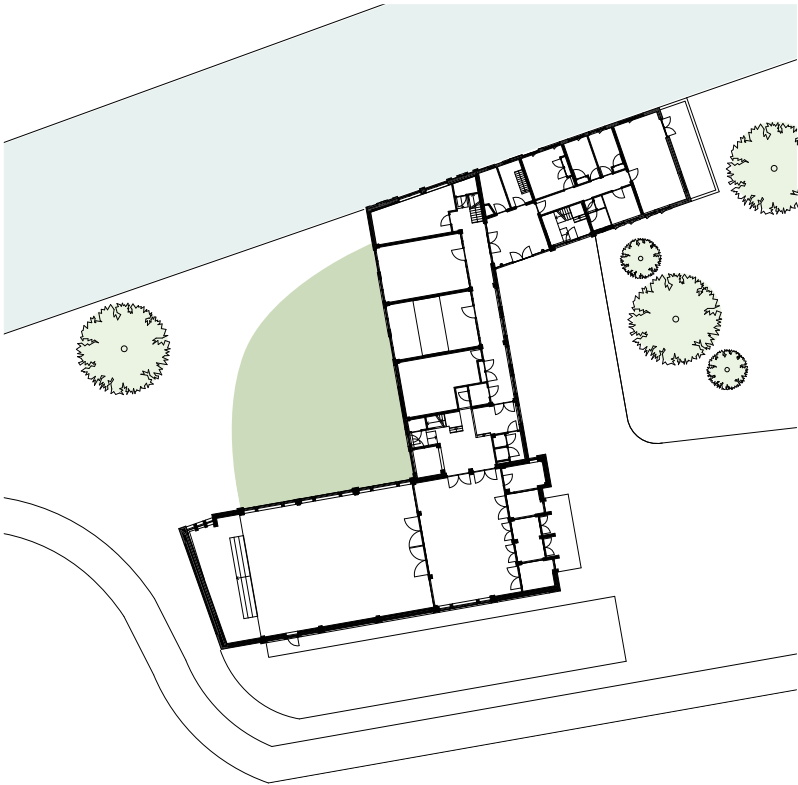
doorsnede - nieuwe situatie

doorsnede - oude situatie

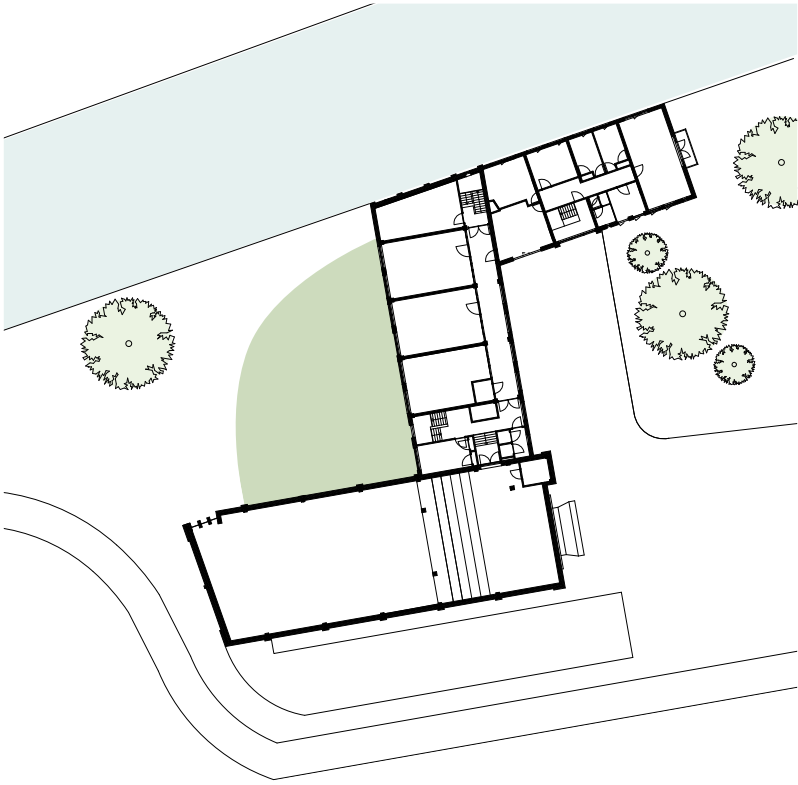
doorsnede - nieuwe situatie

begane grond - oude situatie

begane grond - nieuwe situatie

verdieping - oude situatie

verdieping - nieuwe situatie

Programma:
Van kerk met zondagschool en kostenwoningen naar woonhof met:
- 14 sociale en 2 middendure huurwoningen variërend van 30 tot 80 m²
- gemeenschappelijke ruimte met grote keuken
- kapel
- openbare stiltetuin

Opdrachtgever:
Diaconie Evangelische Lutherse Gemeente Amsterdam

Samenwerking met:
Wilko Wolters, Wolters Vastgoed BV

Constructeur:
Van Eden bouwconstructies
Installateur:
Klomp Technisch Buro
Aannemer: Trustan Bouw
Meubelontwerp kapel: Joanne Zwart

Opgeleverd: juli 2017

PONEC DE WINTER
strategie en ontwerp voor een duurzame leefomgeving

+

WOLTERS VASTGOED

=

BIND
brengt mensen, ruimte en geld samen voor een duurzame leefomgeving

in opdracht van:

